ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

***Предмет*:** Извештај Комисије за избор у звање и на радно место кандидата који су се пријавили на конкурс за доцента за ужу научну област *Општа лингвистика* (предмет *Општа лингвистика*).

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1543/1 од 3. 7. 2012. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за избор кандидата који су се јавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област *Општа лингвистика* (предмет *Општа лингвистика*), објављен у листу „Политика“ бр. 35431, од 29. јуна 2012. На основу увида у приложену документацију и радове кандидата, Комисији је част да Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс пријавио се један кандидат – др Борко Ковачевић, асистент за *Општу лингвистику* на Филолошком факултету у Београду.

Биографски подаци. Др Борко Ковачевић рођен је 1979. у Добоју, где је завршио основну школу. Средњу школу завршио је у Бијељини. Године 1998. уписао је основне студије на Катедри за општу лингвистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Дипломирао је 2003. године са просечном оценом 9,08. Постдипломске студије завршио је такође на Филолошком факултету у Београду. Магистарску тезу под насловом *Глаголске именице у савременој граматичкој теорији* одбранио је 2006. године (ментор проф. др Јасмина Московљевић Поповић), а докторску тезу под насловом *Синтаксичко-семантичке категорије глаголских именица* 2012. године (ментор проф. др Јасмина Московљевић Поповић).

Као стипендиста Министарства за образовање, науку и културу Републике Аустрије др Борко Ковачевић је 2005. године био на стручном усавршавању на Универзитету у Бечу (у оквиру програма *One-month visit to Austrian universities*). Похађао је *42. семинар словеначког језика, књижевности и културе* у Љубљани (јули 2006), као и *Летњу школу форензичке лингвистике* у Панчеву (у два наврата – 2007. и 2008. године). Од јануара до јуна 2008. године провео је шест месеци на Универзитету Јужна Каролина у Сједињеним Америчким Државама, као учесник *JFDP* програма (*Junior Faculty Development Program*).

Од 2007. године др Борко Ковачевић ангажован је на научним пројектима Филолошког факултета у Београду и Филозофског факултета у Новом Саду који су финансирани од стране Министарства науке Републике Србије: пројекат *Српска књижевност и језик у јужнословенском контексту* (2007-2010) и пројекат *Стандардни српски језик*: *синтаксичка*, *семантичка и прагматичка истраживања* (2011-). Од 2011. године ангажован је и на *REFLESS* (*Reforming foreign language studies*

in Serbia) пројекту (пројекат Темпус у оквиру Темпус IV породице пројеката Европске Уније у Србији).

А. Наставно-педагошки рад. Од 2004. године др Борко Ковачевић ради као асистент-приправник на Катедри за општу лингвистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, а од 2007. године на истој катедри ангажован је као асистент за ужу научну област *Општа лингвистика*, предмет *Општа лингвистика*. Укључен је у рад на курсевима за I, II и III годину основних студија (*Увод у општу лингвистику*, *Општа лингвистика* 3*, Општа лингвистика* 4, *Језичка типологија* и *Социолингвистика*).

Током свог досадашњег рада на Филолошком факултету др Ковачевић је имао прилику да учествује у извођењу наставе, вођењу студентских пројеката и оцењивању семинарских радова и студентских презентација. У свим наставно-педагошким активностима показао је изузетан таленат за рад са студентима и постигао одличне резултате, потврђене највишим оценама на унутаркатедарским и унутарфакултетским евалуацијама педагошког рада наставника и сарадника. Посебно је значајно његово залагање у оквиру предмета *Језичка типологија*, будући да се ради о области која се раније није предавала као посебан предмет, а која је изазвала интересовање великог броја студената Филолошког факултета.

Б. Научно-истраживачки рад и рад у струци. Уз пријаву на конкурс кандидат је поднео и библиографију и објављене радове, које су чланови Комисије бодовали у складу са Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, утврђеним на седници Сената Универзитета 20. фебруара 2008. (Гласник Универзитета у Београду бр. 140, 28. март 2008. год). Укупан Р-коефицијент др Борка Ковачевић износи **33,5** (од тога Р10+Р20+Р50+Р61+Р62=29, а Р63-66+Р70=4,5) и значајно је виши од минималне вредности коефицијента компетентности предвиђеног Критеријумима за стицање звања доцента ($Р_{мин}$ = 7,00).

У даљем тексту детаљније су приказани појединачни радови др Ковачевић:

<u>Поглавља у тематским зборницима (категорија **Р22** - 2 бода)</u>

1. Ђукановић, М. и Ковачевић, Б. (2011). "Проблеми превођења са сродних језика: међујезичка хомонимија (на примеру српског и словеначког језика)". Из: А. Алипиева, А. Велкова-Гаидаржиева, С. Димитрова (ур.), *Балканите: ние, сѫседите, другите*, 33-42. Варна: Университетско издателство "Епископ Константин Преславски". ISBN 978-954-577-568-0

   У раду се истражује међујезичка хомонимија у српском и словеначком језику. Акценат је стављен на преглед досадашњих истраживања такозваних *лажних пријатеља* у српском и словеначком. Будући да *лажни пријатељи* представљавају значајан проблем у учењу страног језика генерално, а посебно у учењу сличних језика, истиче се неадекватност постојећих истраживања везаних за ову тему. Наводе се проблеми у ранијим приступима међујезичким хомонимима у два језика и предлажу се нека решења.

2. Ковачевић, Б. (2011). "Синтаксичко-семантичке одлике етничких придева у српском и словеначком језику". Из: М. Пантић (ур.), *Српска књижевност и*

језик у јужнословенском контексту, 78-89. Београд: Чигоја штампа. ISBN 978-86-7558-793-4; COBIS.SR-ID 181152780; UDK 811.163'362(082); 821.163.09: 821.163.41(082); 013:005.743"2006/2010"

Рад се бави синтаксичко-семантичком анализом категорије етничких придева у савременом српском и савременом словеначком језику. Истиче се да етнички придеви, задржавајући карактеристике придева, имају и одређене карактеристике именица, пре свега у домену аргументске структуре. Резултати истраживања показују да карактеристике етничких придева у српском и словеначком језику, иако су нешто другачије у односу на карактеристике ових придева у неким другим језицима, потврђују исправност анализе ове категорије у савременој граматичкој теорији.

3. Ковачевић, Б. (2008): "О класификацији глаголских именица у савременом српском језику". *Зборник радова са 37. научног састанка слависта у Вукове дане: Граматика и лексика – дескриптивни и нормативни приступ.* Београд, МСЦ и Филолошки факултет, 37/1, 229-240. УДК 811.163.41'36(082); ISSN 0351-9066; COBISS.SR-ID 133418508; УДК 811.163.41'367.625.45

   У раду се даје преглед досадашњих истраживања категорије глаголских именица у српском језику и наводе се основни параметри који су коришћени за класификацију ове категорије. Као основни недостатак постојећих истраживања наводи се непостојање детаљније анализе како дистрибуције, тако и аргументске структуре глаголских именица, што у истраживањима у оквиру савремене граматичке теорије заузима централно место. Закључује се да би истраживање дистрибуције глаголских именица и њихове аргументске структуре упутило на параметре који би омогућили прецизну класификацију категорије глаголских именица у савременом српском језику.

<u>Радови у часописима од међународног значаја (категорија **P52** - 3 бода)</u>

4. Ковачевић, Б. и Ђукановић, М. (2010). Аргументска структура глаголских именица у српском и словеначком. *Зборник Матице српске за славистику*, *77*, 71-82. ISSN 0352-5007; UDK 811.163.41'367.626.1; 811.163.6"367.626.1

Рад се бави аргументском структуром глаголских именица у савременом српском и савременом словеначком језику. Истражује се које све јединице у српском и словеначком могу да имају улогу теме, односно улогу агенса уз глаголске именице. Резултати истраживања између осталог показују да је структурни падеж уз глаголске именице у српском и словеначком увек генитив, док инхерентни падеж остаје исти као уз мотивни глагол. Оно што је посебно занимљиво, будући да се у ранијој литератури та могућност искључивала, рад показује да се у српском језику агенс уз глаголску именицу може исказати генитивом не само уз именицу која је настала од непрелазног глагола, већ и уз именицу која је настала од прелазног глагола.

5. Ковачевић, Б. (2009): "Глаголске именице у уџбеницима и приручницима за српски језик ". *Српски језик – студије српске и словенске* 14/1-2, 495-501. УДК 811.163; ISSN 0354-9259; COBISS.SR-ID 140692487; УДК 811.163.41'367.625.45

У раду се истражује начин на који се у уџбеницима и приручницима за српски језик обрађују глаголске именице. Разматра се њихов статус у подели именица по значењу и у творби речи, деловима уџбеника и приручника где се ова категорија и помиње. Истраживање показује да у начину обраде глаголских именица не постоји јединствен приступ, почевши од тога да се сам појам глаголске именице дефинише на различите начине. Рад истиче потребу за уједначенијим приступом у обради глаголских именица у уџбеницима и приручницима за српски језик.

6. Ковачевић, Б. (2008): "Глаголске именице на *–ње* у српском језику и герунд у енглеском". *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LI/1-2, 233-242. УДК 80/81(082); ISSN 0352-5724; COBISS.SR-ID 9630978; УДК 811.163.41'367.625.45:811.111'367.625.45

У раду се пореде особине глаголских именица на –ње у српском и герунда у енглеском језику. Поређењем карактеристика герунда и именица на –ње, испитује се претпоставка да глаголске именице на –ње у српском представљају еквивалент герунда у енглеском. У вези са тим питањем, истражује се и да ли разлика у карактеристикама именица на –ње и именица изведених из глагола другим суфиксима у српском језику одговара разлици између герунда и деривираних глаголских именица (именица изведених неким другим суфиксом, а не суфиксом -*ing*) у енглеском језику. Резултати истраживања показују да се глаголске именице на *–ње* по својим особинама значајно разликују од герунда, и да се не може тврдити да именице на *–ње* у српском представљају еквивалент герунда у енглеском.

7. Ковачевић, Б. (2005): "Ставови говорника српског језика према страним језицима". *Српски језик – студије српске и словенске* 10/1-2, 501-518. УДК 811.163.41; ISSN 0354-9259; COBISS.SR-ID 140692487

Рад истражује ставове говорника српског језика према страним језицима. Истраживање је потврдило уврежене стереотипе о лепим и ружним језицима, лаким и тешким за учење, језицима који су богатији и језицима који су сиромашнији, и сличне стереотипе. Резултати су показали и да постоји генерална наклоњеност студентске популације (међу којом је вршено истраживање) ка учењу страних језика.

8. Ковачевић, Б. (2005): „Прекључивање између стандардног облика српског језика и његових дијалеката и између екавског и ијекавског изговора". *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVIII/1-2, 283-297. УДК 801(05); ISSN 0352-5724; COBISS.SR-ID 9630978; УДК 811.163.41'282

У раду се проучава прекључивање између стандардног облика српског језика и његових дијалеката и између екавског и ијекавског изговора. Истраживање се састоји из два дела: из анкете (спроведене упитником) и бележења конверзација.

На основу резултата добијених анкетом до прекључивања не долази (испитаници тврде да се прекључивање не дешава, већ да увек говоре стандардним обликом), а на основу забележених конверзација до прекључивања долази. Неподударање резултата анкете и забележених конверзација објашњава се несвесном природом прекључивања: сами актери прекључивања, која се свакодневно дешавају, често нису ни свесни да до прекључивања уопште и долази. Закључује се и да један од разлога за негирање прекључивања од стране испитаника може бити и то да је прекључивање на нестандардни облик у свести људи маркирано као нешто непожељно и „граматички" неправилно.

<u>Радови саопштени на скуповима међународног значаја штампани у целини (категорија **P54** - 1 бод)</u>

9. Borko Kovačević, Maja Đukanović i Natalija Panić Cerovski (2011) "O nekaterih značilnostih udeleženskih ulog pri izglagolskih samostalnikih v srbščini in slovenščini". Iz: S. Kranjc (ur.), *Meddisciplinarost v slovenistiki* (*Obdobja 30*), 259-264. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. ISBN 978-961-237-461-7; UDK 811.163.6'367.625.45: 811.163.41'367.625.45

Рад истражује тип и облик семантичких улога које се појављују уз глаголске именице у савременом српском и савременом словеначком језику. Истраживање показује да се у оба језика тема уз глаголску именицу може реализовати у облику генитива, или као присвојни придев. Агенс се уз глаголске именице у српском и словеначком може реализовати у облику генитива, као присвојни придев, у облику конструкције *од стране* + *генитив* у српском, а *s strani* + генитив у словеначком, и као групни придев.

10. Junichi Toyota, Pernilla Hallonsten & Borko Kovačević (2011) "Gerunds and infinitives as indicators of time reference". Iz: N. Tomović i J. Vujić (ur.), *English Language and Literature Studies: Image, Identity, Reality* (*ELLSIIR*), 325-333. Beograd: Filološki fakultet. ISBN 978-86-6153-005-0; COBIS.SR-ID 183392268; UDK 811.111(082); 378.147: 811.111(082); 81'27(082); 811.111'367.625.41; 811.111'367.622.16

У овом раду се истражују разлике у временском значењу између герунда и инфинитива.Употреба герунда за означавање прошлости доводи се у везу са његовим именичким особинама, док се са друге стране употреба инфинитива за означавање будућности доводи у везу са његовим изразито глаголским карактеристикама. Ова тврдња се аргументује примерима из различитих језика.

11. Kovačević, B. i Đukanović, M. (2010)."On ethnic adjectives in BCS and Slovenian" Из: N. Saramandu, M. Nevaci, Carmen-Ioana Radu (ур.), *Lucrările celui de al treilea Simpozion Internaţional de Lingvistică, Bucureşti, 20-21 noiembrie 2009*, 51-57. Букурешт: Editura Universităţii din Bucureşti.

Као и рад под редним бројем 2, овај рад се бави истраживањем особина етничких придева у српском и словеначком језику. Наводе се карактеристике категорије етничких придева које потврђују *мешовити* карактер ове категорије, односно

чињеницу да етнички придеви поседују особине које су карактеристичне за придеве, али и неке особине које су карактеристичне за именице. Закључује се да категорија етничких придева, поред категорије глаголских именица и неких других категорија, представља очигледан проблем за традиционалну поделу речи на врсте.

12. Kovačević, B. (2006). "Attitudes towards Loanwords in Serbian". *Proceedings of ELLSII 75*, 463-477. УДК 811.111'36(082) 811.111'373(082) 811.115(082); ISBN 86-86419-04-6; COBISS.SR-ID 136819468; УДК 81'373.45 811.163.41'373.45:811.111

Рад истражује ставове према страним речима у српском језику. Централна тема истраживања, које је је спроведено помоћу анкете у форми упитника, јесте питање да ли је адекватније употребити страну реч или домаћи еквивалент те речи. Показано је да испитаници генерално имају позитаван став према страним речима. Резултати су показали и да млађе генерације имају либералнији став према страним речима, него што је то случај са старијим генерацијама, као и да испитаници женског пола више вреднују стране речи него испитаници мушког пола.

<u>Радови у водећим часописима националног значаја (категорија **P61** – 2 бода)</u>

13. Тојота, Ђ. и Ковачевић, Б. (2010). "Trade languages in the world: general overview". *Анали Филолошког факултета* XXII, 233-251. ISSN 0522-8468; COBIS.SR-ID 16394242; UDK 80(497.11); 811 (091)

У раду се представљају опште особине језика који се називају термином *језици трговине* (*trade languages*). Истиче се да се ови језици разликују од пиџина и креола, који су такође настали језичким контактом, и да представљају посебан језички варијетет. Наводи се да језици трговине настају од међусобно разумљивих језика, укључујући и различите дијалекте истог језика. Главна сврха настајања језика трговине је слушаочево боље разумевање онога што је речено, а не изражавање неког говорниковог личног става. У случају језика трговине изражено је ослањање на синтаксичку структуру, и стављање у други план семантичке структуре.

14. Ковачевић, Б. и Ђукановић, М. (2009). "Референцијалност неодређених заменица у српском и словеначком језику". *Анали Филолошког факултета* XXI, 311-324.

У раду се анализирају две паралелне групе заменичких речи у српском и словеначком: *kdo/ko, nekdo/neko, marsikdo/mnogi, kdorkoli/bilo ko, kaj/šta-što, nekaj/nešto, marsikaj/mnogo štošta, karkoli/bilo šta.* Анализирана грађа указује да полазни облици заменица (*kaj, kdo*) у словеначком имају упадљиво шире поље значења од облика који су изведени од њих. Најчешће могу алтернирати са *nekaj*. Облици са суфиксом *-koli* изражавају најширу неодређеност. Наводи се да у српској лингвистичкој литератури варирају називи неодређене, опште, одричне заменице, квантификатори — егзистенцијални и универзални, односно допусно-

неодређене или опште-ексклузивне заменице. Што се словеначког језика тиче, тзв. именичким неодређеним заменицама сматрају се облици формално изведени од облика упитних заменица *kdo/kaj*, којима се могу додавати различити префикси (најчешће *ne-, marsi-, redko, mnogo-*), постфикс (*-koli*) као и сами *kdo/kaj* употребљени у одговарајућем контексту. Чињеница да неодређене заменице и заменички прилози релативно често имају референцијална значења, оправдава тежњу да се избегне назив неодређен и објашњава колебање у називима и поделама какве се сусрећу у традиционалним граматика.

<u>Радови саопштени на скуповима међународног значаја штампани у изводу (категорија **P72** - 0,5 бодова)</u>

15. Маја Ђукановић, Наталија Панић Церовски и Борко Ковачевић (2011). Нови маркери цитирања у српском и словеначком језику. Рад изложен на међународном скупу *Наука и савремени универзитет*, Ниш, Филозофски факултет, 10 – 11. новембар 2011. Књига резимеа стр. 185.
16. Toyota, J. & Kovačević, B. (2010). Article as an objective description marker: language contact as a cause. Рад изложен на међународном скупу *Филолошка истраживања данас*. Београд, Филолошки факултет, 26 – 27. новембар 2010. Књига резимеа стр. 103.
17. Ковачевић, Б. (2010). Српски језик и интернет. Рад изложен на међународном скупу *40. научни састанак слависта у Вукове дане: Два века савременог српског књижевног језика*. Београд, 8-10. септембар 2010. Књига резимеа стр. 56.
18. Миличевић, М. и Ковачевић, Б. (2010). Comparing different contexts of cross-linguistic influence: The expression of possession in language contact and translation. Рад изложен на међународном скупу *The Second International Conference on Linguistic and Intercultural Education (CLIE2)*. Herceg Novi, 10-12 June 2010. Књига резимеа стр. 77.
19. Ковачевић, Б. (2009). Process nouns with two NP_{GEN}. Рад изложен на међународној конференцији *42nd Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea – Global Languages, Local Languages*. Lisbon, 9-12 September 2009. Књига резимеа стр. 50.
20. Ковачевић, Б. (2009). Group adjectives in the Serbian language. Рад изложен на међународној конференцији *Across languages and cultures*. Herceg Novi, 4-6 June 2009. Књига резимеа стр. 89.
21. Ковачевић, Б. (2007). Савремене тенденције у студирању лингвистике. Рад изложен на међународној конференцији *Језици и културе у контакту*. Херцег Нови, 16-18. септембар 2007. Књига резимеа стр. 24.
22. Ковачевић, Б. (2007). A comparison of the English gerund and the Serbian deverbal nouns ending in–nje. Рад изложен на међународној конференцији *English language and literature studies: structures across cultures*. Faculty of Philology, Belgrade, 7-9 December 2007. Књига резимеа стр. 28-29.
23. Ковачевић, Б. (2005). Spatial and temporal meanings of prefixes in Serbian. Рад изложен на међународној конференцији *Space and time in language and literature*. Rijeka, 22-23 April 2005. Књига резимеа стр. 12.

Радови др Ковачевића одликују се богатством прикупљених (досад махом непознатих или недовољно истражених) чињеница и анализа које омогућавају значајне увиде у важне, а код нас углавном неистражене области синтаксе и језичке типологије. У својим истраживањима др Ковачевић је показао да врсно влада теоријско-методолошким апаратом савремене граматичке теорије, као и да је у стању да изврши прецизне и исцрпне анализе бројних језичких појава. Све његове радове карактерише способност примерене и доследне примене теоријских сазнања у анализи прикупљене грађе, уз изражену способност за самосталан и креативан научно-истраживачки рад.

В. Остале активности. Др Борко Ковачевић је члан удружења *Societas Linguistica Europaea* (SLE), као и члан редакције и технички секретар часописа *Анали Филолошког факултета*.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ:

Кандидат др Борко Ковачевић **у потпуности испуњава услове за избор** у звање и радно место за које конкурише на Филолошком факултету Универзитета у Београду, а који су предвиђени чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, чланом 105 Статута Филолошког факултета и Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду које је утврдио Сенат Универзитета 20. фебруара 2008. године.

Зато, с пуном увереношћу и посебним задовољством, предлажемо Изборном већу Филолошког факултета да др Борка Ковачевића **изабере у звање доцента** за ужу научну област *Општа лингвистика* (предмет *Општа лингвистика*) на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

У Београду, 24. августа 2012. год.

Чланови комисије:

_____
др Весна Половина, ред. проф.

_____
др Јасмина Московљевић Поповић, ванр. проф.

_____
др Зорка Кашић, ред. проф.